

Smittevern i kollektivtransport (buss, tog, trikk, taxi, pasienttransport mv.) (covid-19)

Nasjonal veileder

Veilederen er utgitt av Helsedirektoratet. Faglig innhold er levert av Folkehelseinstituttet.

Først publisert: 05. mai 2020

Sist faglig oppdatert: 28. juni 2021

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Veilederen er utgitt av Helsedirektoratet. Faglig innhold er levert av Folkehelseinstituttet.

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Innhold

1. Målgruppe og formål
2. Planlegging og risikovurdering i virksomheten
3. Praktiske råd for å redusere risiko for smitte
4. Endringslogg

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Målgruppe og formål

Hvem gjelder veilederen for

Veilederen gjelder for

- transportmidler som buss, tog, trikk, t-bane, taxi mv.
- virksomheter i kollektivbransjen

Veilederen kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer for sektoren. Etterlevelse av alle tiltakene som er anbefalt er avhengig av samarbeid fra passasjerer og arbeidsplasser/virksomheter.

Anbefalingene i kollektivtrafikkveilederen gjelder også for turbusser. Det er i tillegg utarbeidet egne bransjeveiledere for turbusser.

Det er utgitt en egen [veileder for luftfartstransport](#).

Skoleskyss er omtalt i [veileder for skoler \(udir.no\)](#), og omtales ikke her. Det finnes en egen [artikkel for pasienttransport \(fhi.no\)](#).

Formål med veilederen

Veilederen gir råd om hvordan virksomheter kan ivareta smittevernet. Målet er å beskytte både passasjerer og ansatte mot smitte. Selv om tiltakene gjennomføres, kan tilfeller av covid-19 oppstå. De anbefalte tiltakene vil bidra til å begrense smittespredning. Veilederen inneholder råd om grunnleggende smitteverntiltak som alle bør følge gjennom hele pandemien.

I tillegg til kravene i covid-19-forskriften (lovdata.no), bør virksomhetene følge smitteverntiltakene i denne veilederen.

Ved behov kan Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet endre de nasjonale rådene og anbefalingene. Da vil veilederen bli oppdatert. Kommunene kan ved behov gi råd og pålegg om forsterkede smitteverntiltak lokalt. Kommunen informerer om disse.

Planlegging og risikovurdering i virksomheten

Virksomheten skal foreta en risikovurdering

Det er den enkelte virksomhet som har ansvar for å vurdere om transporttilbudet tilfredsstillende grunnleggende krav til smittevern, og dermed kan tilbys.

Virksomheten skal utarbeide en plan og iverksette tiltak for å hindre smittespredning i virksomheten. Bedriftshelsetjeneste kan kontaktes ved behov for bistand til å vurdere smitterisikoen og utarbeide tiltaksplaner.

Virksomheten skal sikre at alle ansatte og passasjerer er kjent med smittevernrutinene som gjelder og legge til rette for at rutinene kan følges. Derfor bør virksomheten utarbeide rutiner som gjør det mulig å ivareta tilstrekkelig avstand mellom passasjerer og som bidrar til mindre trengsel på sine transportmidler.

Les mer på Arbeidstilsynets nettsider

- [Risikovurdering \(Arbeidstilsynet\)](#)
- [Informasjon om covid-19 og tiltak i arbeidslivet \(Arbeidstilsynet\)](#)

Praktiske råd for å redusere risiko for smitte

Råd

Syke personer bør holde seg hjemme

- Ansatte bør holde seg hjemme dersom de får feber eller symptomer på luftveisinfeksjon.
- Ansatte som er i [karantene eller isolasjon \(fhi.no\)](#) skal ikke møte på jobb, se [covid-19-forskriften 15 og kapittel 2 \(lovdata.no\)](#).
- Personer som reiser til Norge og er i innreisekarantene, kan bruke offentlig transport fra flyplassen, havnen eller lignende ankomststed til karantenestedet. De som er over 12 år, skal bruke munnbind.
- Personer som forlater Norge i karantenetiden kan benytte offentlig transport under utreisen. De som er over 12 år, skal bruke munnbind.
- De som er i smittekarantene kan **unntaksvis** bruke offentlig transport for å komme seg til egnet karantenested etter særskilt vurdering fra kommunelege. De som er over 12 år, skal bruke munnbind.
- Det er gitt egne råd for transport av personer med [mistenkt eller påvist covid-19-sykdom med pasientreiser/drosje \(fhi.no\)](#).

Råd

Kontaktreduserende tiltak

Risikoen for smitte øker med tiden man er sammen, jo flere kontakter man har og jo mindre avstanden mellom kontaktene er.

- En meter avstand mellom passasjerer er anbefalt og bør tilstrebes gjennom hele reisen. Et åpent sete mellom passasjerer regnes som tilstrekkelig avstand.
 - Den generelle anbefalingen om en meter avstand kan fravikes på reiser som varer under én time, med mindre det er gitt egne anbefalinger om avstand ([se forsterkede tiltak](#)).
- Virksomheten bør ikke selge flere plassbilletter enn det som gjør det mulig å ivareta tilstrekkelig avstand mellom reisende.
- Passasjerene bør sitte eller stå spredt og unngå kontakt ansikt til ansikt.
- Der det er både stå- og sitteplasser kan man prioritere sitteplasser fremfor ståplasser for å begrense ansikt til ansikt kontakt.
- Unngå å bruke hele kapasiteten i transportmidlet.
- Virksomheten bør legge til rette for mindre trengsel på holdeplassene og vurdere andre forsterkede tiltak der det kan oppstå trengsel.
- Spesielt for drosjer: Passasjerer bør sitte i baksetet. Avstand mellom sjåfør og passasjerer i baksetet vurderes som tilstrekkelig i det man ikke sitter ansikt til ansikt.

- Spesielt for skoleskyss: Skoleelever bør prioriteres i situasjoner der passasjerer må avvises for å ikke overskride anbefalt kapasitetsutnyttelse.

Råd

Renhold, hånd- og hostehygiene

Virksomhetenes renholdsrutiner bør sikre tilstrekkelig godt renhold.

- I situasjoner der det anbefales å bruke munnbind bør det legges til rette for økt avfallshåndtering.
- [Se råd om renhold på Folkehelseinstituttets nettsider.](#)

Virksomheten bør tilrettelegge for god håndhygiene for ansatte og passasjerer. Se [råd om hånd- og hostehygiene \(fhi.no\)](#)

Fasiliteter for håndhygiene bør være godt synlig og tilgjengelig der hvor folk har tett kontakt, og plasseringen bør være hensiktsmessig og forutsigbar.

Bruk av hansker og munnbind

Ansatte og passasjerer trenger ikke å bruke å bruke hansker i andre situasjoner enn der man normalt bruker hansker. Hansker begrenser, men utelukker ikke forurensning av hendene og reduserer ikke behov for håndhygiene etter bruk.

Det er ikke en generell anbefaling å bruke munnbind i offentlige transportmidler. I situasjoner med økt smitterisiko kan det gis egne anbefalinger om bruk av munnbind dersom avstand mellom personer ikke kan opprettholdes

- [Forsterkede smitteverntiltak](#)
- [Munnbind og visir i befolkningen \(fhi.no\)](#)

Ventilasjon

Virksomheten bør sørge for god ventilasjon, og unngå resirkulering av luft. Åpning av dører og vinduer bidrar til utskifting av luften.

Råd

Informasjon til reisende

Virksomheten bør informere om anbefalte smitteverntiltak, for eksempel ved å henge opp plakater på holdeplasser, inne på transportmidlene mv.

Vurder behov for informasjonsmaterieell på flere språk.

Vi anbefaler å gi følgende råd til deres reisende:

- **Ikke reis hvis du er syk.** Hvis du er syk eller mistenker at du er syk skal du ikke reise med offentlig kommunikasjon.
- **Unngå trengsel.** Forsøk å legge reisen til et tidspunkt når ikke mange skal samme vei for å redusere trengsel på offentlig kommunikasjon, på holdeplasser, i havner mv.
- **Følg de generelle smittevernrådene om avstand, hånd- og hostehygiene.**

Råd

Forsterkede tiltak ved økt smitterisiko

I situasjoner med økt smitterisiko kan Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet anbefale forsterkede smitteverntiltak. I [Håndbok for kommuneleger er forsterkede tiltak i kollektivtrafikken anbefalt ved lokalt tiltaksnivå/risikonivå 3 \(fhi.no\)](#).

I slike situasjoner anbefales:

- Det bør holdes minst en meter avstand mellom passasjerer gjennom hele reisen og på alle reiser
- Bruk kun opptil 50 % kapasitet i transportmiddelet
- Virksomhetene må legge til rette for at passasjerene kan holde avstand, og eventuelt bruke vakter dersom det er nødvendig å begrense påstigning på transportmidler uten setereservasjon
- Sitteplasser bør prioriteres i transportmidler med både stå- og sitteplasser
- Passasjerer og ansatte bør bruke munnbind på reisen dersom avstand ikke kan opprettholdes
- Virksomhetene bør forsterke renholdet og rutiner for å håndtere avfall (særlig med hensyn til munnbind).

Spesielle råd for taxi:

- Det anbefales å ikke ha passasjerer i forsetet for å opprettholde avstand
- Det anbefales at passasjerer og sjåfør bruker munnbind. Gjelder ikke barn under 12 år
- Det anbefales at virksomhetene har et system for frivillig registrering av passasjerer med tanke på smittesporing. De registrerte opplysningene skal slettes suksessivt etter ti dager

Kommuner kan også fastsette lokale tiltak og forsterkede krav til virksomhetene med hjemmel i [lov 5. august 1994 nr. 55 \(lovdata.no\)](#) om vern mot smittsomme sykdommer %C2%A7 4-1 dersom vilkårene i loven er til stede.

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Endringslogg

28. juni 2021

De viktigste endringene er:

- Teksten er forkortet og det oppfordres til å følge generelle smittevernråd. En del detaljert informasjon om basale smittevernråd, samt eksempler på tiltak, er tatt bort
- Det er lenket til håndbok for kommuneleger i forbindelse med angivelse av tiltaksnivå for forsterkere tiltak
- Under ventilasjon er det lagt til at åpning av dører og vinduer bidrar til utskifting av luft
- Kontaktreduserende tiltak: råd om å vurdere nødvendighet av reise er tatt bort, men fremdeles råd om å unngå trengsel og å unngå å reise når mange skal samme vei. Lagt til at "Et åpent sete mellom passasjerer regnes som tilstrekkelig avstand". Setning om at kortvarig opphold/ passering innebærer lite smitterisiko er fjernet.

21. desember 2020

- **Kapittel 3 – Praktiske råd for å redusere risiko for smitte:** Lagt til anbefaling om frivillig registrering av passasjerer under «Spesielt for taxi» i rådet «Forsterkede tiltak ved økt smitterisiko».

23. november

Veilederen er revidert med følgende endringer:

- Presisert at rådene i veilederen også gjelder for turbusser
- Lagt til råd om ventilasjon
- Under forsterkede tiltak:
 - Presisert at virksomhetene må til rette for at avstand kan holdes, og eventuelt bruke vakter dersom det er nødvendig å begrense påstigning på transportmidler uten seterreservasjon.
 - Taxi: munnbind bør brukes av både passasjer og sjåfør
- Under kontaktreduserende tiltak:
 - Skoleskyss: presisert at skolebarn bør prioriteres i situasjoner der passasjerer må avvises for å ikke overskride anbefalt kapasitetsutnyttelse. Egne råd for skoleskyss er gitt i veileder for skoler.

Veilederen har også fått en ny struktur.

30. september

- Nytt råd i kapittel to om transport for pasienter/brukere

29. september

- Lagt inn forbehold om lokale tiltak på forsiden

16. september

- Flyttet "forsterkede tiltak ved økt smitterisiko" fra kapittel tre til kapittel to.

15. september

- Veilederen er oppdatert vedrørende bruk av offentlig transport ved innreisekarantene og smittekarantene.

11. september

- Strukturen i veilederen er endret og teksten er forkortet
- Det er lagt inn oppdatert råd om taxi
- Trafikklysmodellen for graderte smitteverntiltak er tatt ut
- Det er presisert i at veilederen inneholder råd og anbefalinger om grunnleggende smitteverntiltak. Bakerst i veilederen listes opp mulige tiltak ved økt smitterisiko
- Det er presisert at reisende som ankommer fra røde land skal beholde munnbind på til de kommer hjem/til stedet hvor de skal gjennomføre karantene.

7. september

- **Smitteforebyggende tiltak – God hånd og hostehygiene og forsterket:** Den midlertidige anbefalingen om munnbind for bo- og arbeidsregionen Indre Østfold er fjernet. Presisert at den midlertidige anbefalingen om bruk av munnbind i Oslo er utvidet fram til 13. september.

28. august

- **Smitteforebyggende tiltak – God hånd og hostehygiene og forsterket renhold:** Anbefalingen om munnbind på kollektivtransport i Oslo forlenges fram til og med 6. september. Den midlertidige anbefalingen for Indre Østfold forlenges ikke, og varer derfor til og med søndag 30. august.

21. august

- **Smitteforebyggende tiltak – God hånd og hostehygiene og forsterket renhold:** Lagt til regjeringens beslutning om anbefaling av munnbind på kollektivtransport til og fra Oslo samt Indre Østfold.

7. juli

- **Kontaktreduserende tiltak, Graderte smitteverntiltak – trafikklysmodell, gult tiltaksnivå og Råd til virksomheten – Reiser uten plassbestilling:** Lagt inn setning om at anbefalingen om en meters avstand mellom passasjerer kan fravikes på kortere reiser på gult nivå.

2. juli

- Andre versjon av veilederen er publisert. Endringer er:
 - Teksten er forkortet.
 - Graderte smitteverntiltak (trafikklysmoell) er lagt til.
 - Presisering av at kontakt ansikt til ansikt bør unngås, og at sitteplasser bør prioriteres fremfor ståplasser.

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21